

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3340

Vragen van het lid **Dassen** (Volt) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *de brief van de Staatssecretaris over Italiaanse Dublinzaken van 23 mei 2023* (ingezonden 7 juli 2023).

Antwoord van Staatssecretaris **Van der Burg** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 9 augustus 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3301.

Vraag 1

Hoe verhoudt de doelstelling van de Dublinverordening om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over welke lidstaat verantwoordelijk is voor een asielverzoek zich tot de beslissing om de volledige overdrachtstermijn af te wachten bij zaken met een Dublinindicatie voor Italië, terwijl de rechter heeft geoordeeld dat het niet mogelijk is om «vast te stellen wanneer het gebrek aan opvangfaciliteiten zal zijn opgelost en de overdrachten aan Italië weer kunnen worden hervat»?¹

Antwoord 1

Het doel van de Dublinverordening is om te komen tot snelle vaststelling van de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming. Het kabinet streeft ernaar om wanneer die verantwoordelijkheid is vastgesteld, personen ook zo snel mogelijk over te dragen aan de verantwoordelijke lidstaat. Dit geldt eveneens voor personen die onder de Dublinverordening worden overgedragen aan Italië. De keuze om de volledige overdrachtstermijn af te wachten, volgt uit het feit dat de Italiaanse autoriteiten aangeven dat het gaat om een tijdelijke opschorting. Wanneer de uiterste overdrachtstermijn is verstreken, wordt de persoon alsnog opgenomen in de nationale asielprocedure.

Vraag 2

Zijn de asielzoekers opgenomen in de nationale procedure nu de in de Dublinverordening vastgelegde dwingende uiterlijke overdrachtstermijn (UOD) van zes maanden verstreken is? Zo ja, welke registratiedatum wordt er gebruikt voor de asielaanvraag? Hoe verhoudt zich deze datum tot de wettelijke vastgelegde maximale termijn van behandeling van asielverzoeken, zoals beschreven in de Procedurerichtlijn?

¹ ECLI:NL:RVS:2023:1655 (www.raadvanstate.nl/uitspraken/@136979/202300521-1-v1/).

Antwoord 2

In de gevallen waar de uiterste overdrachtstermijn (UOD) van zes maanden is verstreken, worden deze in de nationale procedure opgenomen. Als registratiedatum voor de asielaanvraag geldt de datum waarop het verzoek om internationale bescherming in Nederland is ingediend. Voor deze zaken geldt evenwel dat de beslistermijnen ingevolge artikel 42, zesde lid, van de Vreemdelingenwet, eerst aanvangt nadat is vastgesteld dat Nederland verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek. Dat is ook als zodanig in artikel 31 van de Procedurerichtlijn bepaald.

Vraag 3

Gezien het al sinds december vorig jaar duidelijk is dat overdracht naar Italië niet mogelijk is, Italië dit nogmaals bevestigd heeft in februari 2023 en de rechter dit bevestigd heeft in april, kunt u reflecteren op het feit dat mensen niet direct bij aankomst opgenomen zijn de nationale procedure, dan wel meteen na de rechterlijke uitspraak?

Antwoord 3

Ik verwijs u naar het antwoord op vraag 1.

Vraag 4

Hoeveel asielzoekers zitten er momenteel in de opvang die een Dublinindicatie voor Italië hebben waarvan de vastgelegde dwingende uiterlijke overdrachtstermijn (UOD) van zes maanden nog niet verstreken is? Bent u van plan ook in deze gevallen de UOD af te wachten alvorens mensen op te nemen in de nationale procedure?

Antwoord 4

Zie in de tabel hieronder het aantal zaken waarin is vastgesteld dat Italië de verantwoordelijke lidstaat is (omdat een claimakkoord is ontvangen) en waarvan de overdrachtstermijn nog niet is verstreken. Het betreft afgerond in totaal 1910 zaken, waarvan 820 zaken in 2023. Voor de zaken van vóór 2023 zal het gaan om zaken met een verlenging of opschorting van de overdrachtstermijn bijvoorbeeld vanwege de situatie dat de personen in kwestie met onbekende bestemming zijn vertrokken. In die gevallen wordt de duur tot aan het moment van aflopen van de overdrachtstermijn dus langer dan zes maanden, zoals volgt uit de Dublin wetgeving. Van het totaal aantal zaken van 1910 zijn er 390 als met onbekende bestemming vertrokken, geregistreerd.

Aantal claimakkoorden

	2020	2021	2022	2023	Eindtotaal
Afwachten overdracht MOB	<10	50	320	20	390
#N/B	<10	20	700	800	1520
Eindtotaal	<10	60	1020	820	1910

Bron: Metis 2023 ovv standdatum 202307.²

Ik ben vooralsnog van plan de uiterste overdrachtstermijn in deze zaken af te wachten, omdat uit informatie van de Italiaanse autoriteiten blijkt dat sprake is van een tijdelijke situatie. Wel wordt momenteel een verkenning gedaan voor wat betreft het versneld afdoen (in spoor 2) van asielverzoeken van personen afkomstig uit veilige landen van herkomst en Dublinclaimanten. Hierover wordt de Kamer schriftelijk geïnformeerd, zoals door mij is

² Disclaimer: Het claimakkoord wordt geregistreerd in het jaar waarin de claim-uit is gelegd. Hierdoor kan bijvoorbeeld een claimakkoord dat in 2021 is verleend bij 2020 geregistreerd staan. Alle cijfers (zowel de totalen als de verschillende deeltijfers) zijn afgerond op tientallen. Cijfers tussen 0-9 worden aangegeven met < 10. Door de afrondingen kan een ogenschijnlijk verschil ontstaan tussen de eindtotalen en de optelsommen van de verschillende deeltijfers. Voor de vermelde cijfers geldt dat cijfers over eenzelfde periode in vorige of toekomstige rapportages kunnen afwijken van de thans verstrekte informatie. Reden hiervoor is dat een klein deel van de registraties van een bepaalde rapportageperiode pas na het verstrijken van die periode plaatsvindt. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen rapportages en/of edities.

toegezegd tijdens het Commissiedebat vreemdelingen- en asielbeleid van 28 juni jl.

Vraag 5

Verwacht u dat er meer asielzoekers met een Dublinindicatie voor Italië bij zullen komen in de opvang? Zo ja, om hoeveel mensen verwacht u dat het gaat? Bent u van plan ook in deze gevallen de UOD af te wachten alvorens mensen op te nemen in de nationale procedure?

Antwoord 5

Het is niet onaannemelijk dat ook in de aankomende periode verzoeken tot internationale bescherming worden ingediend in Nederland door vreemdelingen voor wie geldt dat Italië in beginsel de verantwoordelijke lidstaat is om hun verzoek in behandeling te nemen. Het valt evenwel niet te voorspellen om welke aantallen het gaat. Verder verwijst ik u naar het antwoord op vraag 4.

Vraag 6

Bent u het met de stelling eens dat mensen niet teruggestuurd mogen worden naar een mensonwaardige situatie in de asielopvang?

Antwoord 6

Nederland mag in beginsel uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel, en daarmee dat een andere lidstaat zijn internationale verplichtingen nakomt, in het bijzonder de mensenrechten volgend uit het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) en het Europees Handvest van de Grondrechten (het Handvest). Indien de situatie in de verantwoordelijke lidstaat (bijvoorbeeld t.a.v. de asielopvang) dusdanig is dat er structurele tekortkomingen zijn die de bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid halen, dan kunnen vreemdelingen niet meer op grond van de Dublinverordening aan dat land worden overgedragen.

Vraag 7

Gezien Italië EU-lidstaten verzocht heeft om Dublin-overdrachten aan Italië tijdelijk op te schorten door een gebrek aan capaciteit en de rechter daarover gesteld heeft dat er een «reëel risico is dat vreemdelingen buiten hun eigen wil en keuzes om bij overdracht aan Italië terechtkomen in een toestand van zeer verregaande deprivatie (...), waardoor zij niet kunnen voorzien in de belangrijkste basisbehoeften zoals onderdak, eten en stromend water»³, en er dus sprake is van een mensonwaardige situatie in de asielopvang, hoe verhoudt zich dit tot uw antwoord op vraag 6 en de uitspraken in uw brief?

Antwoord 7

Er wordt om de redenen die u noemt op dit moment tijdelijk niet overgedragen aan Italië.

Vraag 8

Voldoet de opvang in Italië op dit moment aan de criteria van de Opvangrichtlijn? Wordt dit door Nederland getoetst en zo ja, hoe? Welke indicatoren gebruikt u om dit te toetsen?

Antwoord 8

Het is aan de Europese Commissie als hoedster van de verdragen om toe te zien op de naleving van het EU-acquis, dat geldt ook voor de naleving van de Opvangrichtlijn. Nederland mag in beginsel uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel (zie ook mijn antwoord op vraag 6). Voorts wordt uitgegaan van de informatie die de Italiaanse autoriteiten hebben geboden.

Vraag 9

Bent u nog steeds van plan mensen terug te sturen naar Italië? Zo ja, hoe gaat u dan voldoen aan de uitspraak van de rechter om ervoor te zorgen dat u «niet meer mag uitgaan van het vermoeden dat Italië zal voldoen aan zijn internationale verplichtingen»?

³ Ibid.

Antwoord 9

De Italiaanse autoriteiten hebben aangegeven dat het gaat om een tijdelijke situatie. Op het moment dat er voldoende aanleiding is aan te nemen dat de asielopvangsituatie in Italië weer afdoende is voor terugkerende Dublinclaimanten, zullen zij weer worden overgedragen aan Italië.

Vraag 10

Gezien u in uw brief stelt dat Italië unilateraal de Dublinsamenwerking tijdelijk opschort, terwijl Italië aangeeft dat zij een groot capaciteitsgebrek hebben waardoor zij hun internationale verplichtingen niet kunnen nakomen en u daarbij benadrukt dat van Italië mag «worden verwacht dat zij haar internationale verplichtingen jegens asielzoekers en Europese afspraken nakomt»⁴, kunt u reflecteren op de uitspraken van Italië dat zij kampen met een capaciteitstekort en de uitspraken van de rechter dat u «niet meer mag uitgaan van het vermoeden dat Italië zal voldoen aan zijn internationale verplichtingen»?

Antwoord 10

Via het geldend EU-acquis committeren alle lidstaten zich aan een werkend Dublin-systeem en aan het bieden van opvang die voldoet aan de vereisten in internationaal recht. Er mag dus worden verwacht van lidstaten dat zij hiertoe alles in het werk stellen, desnoods met hulp van agentschappen van de Europese Unie. Het Dublin-systeem werkt alleen als lidstaten ook daadwerkelijk de verantwoordelijkheid nemen voor de asielzoekers wiens asielverzoek zij moeten behandelen, en niet als zij eenzijdig bepalen om geen overdrachten en dus verantwoordelijkheid te accepteren.

Vraag 11

Kunt u deze vragen een voor een beantwoorden?

Antwoord 11

Ja.

⁴ Kamerstuk 19 637, nr. 3108.